

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 4 fl. la an.
Manuscripte nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERȚIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară
4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sînt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Invitare de abonament.

Deschidem prin aceasta nou abonament pentru anul ce începem, 1897,

la

„Revista Orăștiei“.

Foaia va apare și mai departe căluzită de aceleași dorințe, de care și până aci: de a fi anume o *paznică credincioasă a Românismlui peste tot*, aducând știri despre tot ce se petrece mai însemnat în viața publică a Românilor de pretutindenea, *indeosebi însă priveghind asupra mersului treburilor românești din comitatul Hunedoarei*, și străduind a da, după putință, ajutor cu sfatul seu, *pentru ducerea și înălțarea tot spre mai bine atât a dezvoltării noastre naționale, cât și a celei materiale, economice, în aceste părți!*

În anul trecut, 1896, am dat două premii abonaților noștri, unul la mijlocul anului: tabloul viteazului **Iancu**, ear' acum la sfîrșitul anului, chipul țeranului erou dela 1784: **Horia**.

Pe viitor vom da câte **oinci premii**: două *tablouri* naționale în forma celor din anul trecut, și trei premii literare: *trei carticele*, cu poesii, nuvele, glume, etc. retipărite pe ales din foia »Revistei«.

Rugăm drept aceea pe toți binevoitorii foii noastre, să ne dea sprigin și în anul pe pragul căruia ne aflăm, și să cerce a ne sporî abonenții, ca cu atât mai ușor să putem face lucruri tot mai frumoase și tot mai bune!

Prețul de abonament la „Revista Orăștiei” rămâne tot cel din anul acesta:

Pe patru luni . . . 1 fl. — cr.
Pe jumătate de an 1 „ 50 „
Pe un an întreg . 3 „ — „

Domnii abonenți vechi sînt rugați a însemna pe coupon (locul pentru scris), numărul de pe fașia sub care primesc foaia, ear' abonații noi, a ne scrie cât se poate de curat numele lor și locuința.

Administrația
„Revistei Orăștiei“.

Străjile poporului.

Este neamul nostru românesc în această țeară, fără îndoială greu amenințat în ființa sa de cătră dușmanii lui de veacuri.

Lovituri după lovituri, cari de cari mai îndelung plănuite și chibzuite, se îndreptează asupra lui, ca loviturile mișelești de săcule la trunchiul falnicului stejar străin, sau ca aruncările haitei sălbatică de lupi, asupra stănei de bune și blânde oi!

Când turma trece prin locuri primejdioase și în vremuri primejdioase, lipsă mare e de îndoirea și întărirea pazei în apropierea ei.

Poporul nostru trece prin vremuri într'adevăr primejdioase pentru el.

Primejdiile își au și ele foloasele lor: deșteaptă și ridică adesea puteri de apărare în locuri și în măsuri, pe care vremuri obicinuite, nici-odată poate nu le-ar fi ridicat.

Ridicatu-s'au și în mijlocul primejduitului nostru neam, tocmai în vederea primejdiilor, mulți și falnici străjeri na-

ționali, bărbați cu durere de inimă și cu jertfire de sine pentru poporul românesc, cari străduință multă pun întru a face ca loviturile îndreptate asupra lui, să aibă soarta săgeții ce se lovește de stîncă, sfărîmându-se și căzînd jos fără a-i fi putut pricinui vre-o stricăciune!

Pentru a putea face ca lupta de împotrivire, și de păstrare a naționalității, să fie mai cu putere, mai cu sorți de isbîndă, luptătorii au întemeiat și întemează unde pot, foi naționale, prin care aduc la cunoștință ce s'a întîmplat aici, ce dincolo, ce se plănuește de urgisorii noștri și ce e de făcut în fața tuturor.

Străji credincioase și bune.

Dar' bunătatea lor de puține roade aducătoare va rămînea, dacă marea obște a poporului, nu se va interesa și ea și nu se va aduna în jurul lor, ascultându-le vorba și sfatul.

Intrăm în anul nou 1897 cu întreg numărul de străji, foi naționale, ale poporului nostru, nici una voinde să rămîna napoi, ba înmulțindu-ne chiar.

Marea obște vîzînd bunăvoința și gândurile curate de care se călîuzesc foile noastre, dee-le tot ajutorul ce omenește e cu putință, și cerce a se pune în tot mai strînsă și mai întinsă legătură cu ele!

Fiecare cărturar român în comuna sa, fie pentru popor un rîsunet despre ce află în foi că se întîmplă în lumea mare, ear' pentru foi un rîsunet despre ce se întîmplă în poporul din nemijlocita sa apropiere.

Ca astfel legăturile de pază a scumpei noastre naționalități, biserici și școale, să se întărească întreit în fața viitorului, încît ca zăgazuri nebiruite să stăm în contra valorilor dușmane ce amenință a ne îneca.

Tinzînd unii altora mîna, rîzimîndu-ne unii pe alții și frățește ajutîndu-ne împrumutat, ne vom întări și înălța în ciuda tuturor opintirilor păgâne ale dușmanilor noștri.

Rugînd pe toți cetitorii noștri a ne fi de ajutor în lucrarea noastră aceasta, în decursul noului an le dorim:

An nou cu bine!

Sărmantul popor.

— Pricina pedepselor dela Voia. —

Di *Dr. A. Muntean*, avocat în Orăștie, s'a ridicat în adunarea de Luni a congregației comitatului nostru, și pe temeiul celor scrise în „Revista Orăștiei” a făcut dorita interpelare la adresa vicișpanului.

L-a întrebant anume, că are d-sa știre despre aceea, că fisolgăbireul *Beke* dela *Geoagiu*, a eșit și a pedepsit pe vre-o 30 de oameni din comuna *Voia*, pentru că au zidit fără înștiințare case nouă, și de fapt statutul de zidire, în putere la noi de doi ani, lor nu le fusese publicat?

Cere ca vicișpanul să pornească cercetare aspră în pricina asta, să nimicească osînda dictată oamenilor și să pedepsească pe slujbașii vinovați! Ear' pentru încungiurarea alor astfel de nedreptăți pe viitor măcar, să publice toate regulamentele comitatului, traduse românește,

FOIȚA REVISTEI ORĂȘTIEI

Scrisoare.

Amicei mele G. B.

Te miri c'un gest de supărare
De-al sufletului meu pustiu,
Un vers măcar de fericire
De nu mai scriu.

Iubitul meu nu mă desmiardă
Drăgușo, ca să poți ceti
Vr'o scenă de îndrăgostire,
Cum ai dori.

El e un zău, ce nu-și arată,
Celor mai mici al seu cuvînt,
Pricipe-vei, copilă dragă,
Amorului sfînt?

Păgânii își făceau un idol,
Și unei pietri se nchinău,
Dar' dela ea în a lor suflet
Câte sperau.

Iubitul meu nu-mi dă la ruga-mi
Răspuns dorit din al seu cer,
Dar' cîntă hrană-mi varsă 'n suflet
Acest mister . . .

Elena din Ardeal.

Adormi frumos.

De mult s'a dus soarele jos
Și păserele s'adună, —
De-acum, copilă, sara bună,
Adormi frumos.

Prin ramuri vrăbii s'au pitit,
Sub aripi capul și-l-au pus
Și dorm — și satul doarme dus
Somn liniștit.

Păpușa doarme cum o culci,
Adormi cu dînsa împreună; —
Somn liniștit și noapte bună
Și visuri dulci!.

O, lasă-mi.

O, lasă-mi privirile-ți încă;
Cu farmecul lor mă pătrunzi.
Eu vîd, eu sorb marea adîncă
În ochii profunzi.

Și capul meu ține-l pe sin —
Și lasă-mă ciasuri așa:
Eu simt că porți cerul senin
În inima ta.

Cu brațul cuprinde-mă eară, —
O mîna pe frunte-mi s'o treci:
Respir calmul nopții de vară
În brațele-ți reci!

Micuța.

Mamă, eu te rog frumos —
Ș'o să-mi spui, că tu ești bună:
Cum în donița cu apă
Stă copila cea neună?

Azi în donița cu apă
Am vîzut o fată, una
Ca și mine și zău, mamă,
Cum rîdeam, rîdea nebuna.

Eu rîdeam mereu de dînsa,
Ea de mine-a rîs într'una.
Pîn'am început a plînge —
Și ca mine-a plîns nebuna.

Și 'mi-a fost așa de ciudă
C'am vrut donița s'o stric:
S'a vîrsat atuncia apa —
Dar' n'a fost, mamă, nimic.

Și cînd . . .

Și cînd o clipă te-am vîzut,
Minune dulce și senină,
A fost întăiul pas făcut
Înspre lumină.

Și cînd cu ochii 'n jos rîmas
'Mi-ai dat o gură ca de foc,
A fost acela 'ntăiul pas
Cătră noroc.

Ear' cînd cu lacrimile 'n glas
'Mi-ai zis să uit că te-am iubit
A fost acela 'ntăiul pas
Nenorocit.

A. Stavri.

Țiganul la popă.

Rătăcește un Țigan drumul cînd se întorcea dela oraș unde se dusesese să vînză niște scoabe, și abia după mult umblet nimereste într'un sat tocmai cînd se înoptase de tot. La marginea satului vede o casă mai curățică. Bate la ușe și aude un glas bărbătesc întrebînd din lăuntru:

— Cine e acolo?

Om bun, răspunde Țiganul.

Stăpînul căsii trase zăvorul de din lăuntru, crepă ușa și se uită să vadă cine e.

— Dă-mi sălaș noaptea asta, taică părinteo, (că popă era stăpînul casei) că uite ham rătăcit satul și 'ți-oi face și io o treabă.

L-a lăsat popa de a intrat în casă.

Țiganul 'i-a mulțumit, și-a întins într'un colț o dulamă ce o avea pe el și s'a trîntit să se culce.

În vremea aceasta preoteasa întinse o masă... știi d'alea popeștile, și se așeză cu popa și îmbugă...

Țiganul de colo:

— Iii, taică părinteo, ce mai mîncare zeul!

— Ei, păi Țiganul tot Țigan., Nu-ți ajunge că nu te lăsa să degeri afară, acum mai ceri și de mîncare, zise popa care era sgărcit foc.

în «Revista Orăștiei», după-cum s'a și adus altfel hotărîre în o altă adunare, din anul trecut, la propunerea d-sale.

Vicișpanul a dat îndată răspuns dlui Dr. Muntean, spunând că are cunoștință despre pedepsirea oamenilor, fiindcă au fost la el, nu de mult, rugându-se *să le mai lungească termenul de plătire a pedepselor. Dacă oamenii ar fi făcut recurs în timpul prescripției, în contra pedepsei ce li-s'a croit, dînsul aproape sigur ar fi nimicît osînda, dar' ei n'au recurat*, termenul a trecut, judecarea lor are azi putere de lege, și nu o mai poate ridica!

Cu alte cuvinte a recunoscut chiar și cel dintîiu slujbaş al comitatului, că o *nedreptate* s'a făcut poporului din Voia, de cătră ramolitul bētrân fisolgăbiru al cercului.

Poporul putea însă, să mai fie mîntuit de grelele urmări ale pedepsei lui pașa Beke, *dacă avea cunoștință de dreptul seu, de a recura contra pedepsei!*

N'a știut însă, și n'a făcut-o.

S'a supus, deprins fiind de vremuri cu atâtea loviri și nedreptăți, încât lui îi par toate prea firești și de neîncunjugurat, de cari scăpare nu este!

Deprinderea aceasta își are și ea istoria ei tristă.

În sute de casuri, poporul nedreptățit, face recursuri. Recursurile însă *se resping* toate, întărind osîndele instanțelor mici. Omul rămîne cu banii risipiți și pe recurs, și și cu pedeapsa pe grumaz. De aci ia apoi învățătura, că a recura contra ori-cărei osînde, este deopotrivă cu a mai arunca în vînt un rînd de cheltueli, că dreptate tot n'are să i-se facă. Cine-i dar' de vină? Și neștiința poporului, dar' mai ales răutatea «domnilor» noștri, cari au făcut și fac mereu să se stingă în popor ori-ce credință întru a găsi *dreptate* prin plîngerii și recursuri.

Sînt stări bolnave acestea, la a căror lecuire va trebui să muncim cu toții ca să o facem să urmeze. Ear' asta se poate numai *prin o încordată și eroică luptă contra tuturor nedreptăților ce ni-se fac!*

— Bine părinte, sêrut mîna, nu te supêra că eu nici n'am cerut, nici nimic, dar' dacă e așa, o să fac și eu ce a făcut tata cînd nu i-a dat să mîncînce, și să cază pēcatul asupra dumitale.

Se gîndi popa la vorbele țiganului și se cam înfricoșă... «Cine știe ce-o fi făcut tataseu, cugetă popa, o fi schinguit pe cineva, l-o fi omorît... Cine știe!... Dracu mē puse să l' primesc în casă?... Acum mai bine să i dau să scap de belea.

Li dădu.

Mîncă țiganul de parcă se băteau zece nebuni la gura lui. După-ce vîzu popa că s'a săturat îl întrebă:

— Ia spune, mē țigane, ce ziceai că a făcut tată-tēu cînd a cerut de mîncare și nu i-adat?...
— Ce să faa, cinstite părinte, sêracul?... S'a culcat nemîncat!

(«F. p. t.»)

Dumitru Stăncescu.

O servitoare vine la o doamnă și se îmбие să o primească.

— Dar' pentru-ce țî-ai lăsat pe stăpîniile de pînă acum? întrebă doamna.

— Domnu era nervos, răspunde servitoarea, și nu putea suferi zuruitul săbiei de husar...

Neștiința poporului. Am pus-o și asta ca o vină a Voienilor că li-a rămas pe gât pedeapsa lui Beke. Dar' de-am cerceta mai aproape, l-am afla, sigur, și aici tot pe dînsul vinovat. Cînd a dictat oamenilor pedeapsa, *spusu-le-a că în atâtea și atâtea zile au drept să facă recurs?*

Noi nu credem să li-o fi spus. Și atunci blăstēmăția pedepsei lui este și mai mare!

Conducătorii poporului nostru din toate părțile, să tragă cuvenitele învățături din aceste pătănii și din desbaterile ce le facem asupra lor, și unde nu mai pot să deie poporului lămuriri că ce e de făcut și să sară într'ajutorul lui și contra celor-ce-l isbesc crud și nedrept!

Convict în Brad.

Corpul profesoral dela gimnasiul român gr.-or. din Brad a pus temeiu unui așezămēt de prea mare însemnătate pentru noi Români din aceste părți.

A înființat anume un *fond*, care să crească pînă din venitele lui să se poată deschide un „Convict” pe seama elevilor cari cercetează gimnasiul.

Așezămētul e de mare folos.

Azi tinerii sînt încuartați toți pe la case private, și hrăniți care cum pot, mai cu mîncare adusă de-acasă dela părinți, mai cu cost dela gazdele lor.

Atât locuința însă, cât și hrana ce elevii o au, și felul cum ei petrec timpul liber și timpul de masă, este de mare însemnătate pentru creșterea tinerilor, și pentru formarea caracterelor lor.

Nu va trage nimeni la îndoială, că altfel de oameni va dobîndi societatea din niște tineri crescuți într'un convict, unde să aibă și cuartirul și mîncarea, și ca atare stînd sub nemijlocita și neîntrerupta supraveghere a profesorilor și inspectorilor puși anume. Ei primesc mereu și mereu îndrumări și îndreptări și în vremea șederii în odăi și în timpul mesei, și creșterea lor poate fi înrîurită neasēmēnat mai mult spre bine, decît atunci cînd ei vor fi risipiți prin casele oamenilor în oraș, unde fac ce vreau, fără să poată fi din deajuns ori aproape deloc, supraveghiați.

Fără să prea lungim vorba, credem că ori-ce părinte român și ori-ce om de bine, va înțelege și numai din puținele cuvinte arătate mai sus, că de un bun lucru e vorbă, și că datori sîntem cu toții a da mîna de ajutor ca dorința corpului profesoral din Brad, trup să se facă în cel mai scurt timp!

La 1/13 Februarie 1897, corpul profesoral arangiază în Brad, un *bal*, cu scop ca venitul lui curat, să se verse în „Fondul convictului gimnasial”.

Se vor trimite sute de invitări în toate părțile și totodată *liste de adunare de ajutoare* pentru nobilul scop.

Toți cei-ce puțință au, să deie dar' ajutorul lor la reușita și materială a balului, ear' cei-ce nu se pot duce, să răspundă apelului trimițēnd sume de bani adunate dela cunoscuți și din popor, pentru mărirea fondului de care e vorba.

Numele binevoitorilor adunători de ajutoare, precum și a celor-ce n'au în-

tîrziat a dărui, după puțință, pentru fond, se vor face cunoscute prin ziare.

Dorim să putem arēta un sfîrșit frumos, un semn că publicul nostru și pricepe și voește să ajutore aceea ce cu bun gînd și spre al neamului bine se pune la cale!

DIN COMITAT

Concert în Hațeg. Diletanții români din Hațeg arangiază în favorul înfrumșetării promenadei, Marți, în seara de Silvestru, 31 Decembrie v. 1896, în sala hotelului «Mielul de aur», un concert cu următorul program: 1. «Ouverture Freischütz», pentru patru mîni de Weber. Executat de d-nele Octavia Barițiu și Victoria Popovici. 2. «Reverie russe», pentru vioară și pian de J. Schlosser. Executat de dl Cornel Popovici și d-na Octavia Barițiu. 3. «Visul», cîntec pentru voce și pian de Gozlan. Executată de d-nele Elena Popovici și Octavia Barițiu. 4. «Variations sur une Oir favorit Serbes», pentru pian, solo. Executat de d-șoara Emilia Roman. 5. a) «Berceuse slave», pentru vioară și pian de F. Neruda, b) «La Straniera», pentru vioară și pian de Ch. Danela. Executate de d-șoara Ersilia Popovici și d-na Victoria Popovici. 6. «Barbier de Sevilla», cîntec pentru voce și pian de Rossini. Executat de d-nele Elena Popovici și Octavia Barițiu. 7. «Symphonie concert», trio pentru 2 vioare și pian de Ch. Danela. Executat de dl Cornel Popovici, d-șoara Ersilia Popovici și d-na Victoria Popovici. La urmă un tablou viu: reprezentarea Anului-Nou. După concert dans.

Regularea țermilor Murșului. Intr'un rescript ministerial de curēnd trimis com. Hunedoarei, ministrul de agricultură face cunoscut, că țermii Murșului se vor regula deocamdată numai dela Seghedin pînă la Zam. Dela Zam în sus numai tocmai unde e lipsa foarte mare se vor face după trebuință întăriri a țermilor. Pentru regularea alviei lui la Gelmar, unde Murșul își schimbă vadul într'una, pricinuind mari pagube, ministrul, precum spune «Hunyad», pregătește un plan anume, și doar' va da și ceva ajutor.

Teatru în Hunedoara. Producțiune teatrală împreunată cu dans se va arangia în Hunedoara Sîmbăta viitoare, la 16 Ianuarie st. n. 1897, în sala hotelului «Hunyadi Várhöz». Venitul curat este destinat pentru fondul «Reuniunii femeilor române din Hunedoara». Începutul la 8 ore seara. Se va juca: «Drumul de fer», comedie cu cîntece într'un act, de V. Alexandri, de cătră următoarele persoane: D-șoara Constanța Dănilă (Mama Balăș); dl Simeon Cistean (Matachi Nalb); d-șoara Ana Dănilă (Adela); dl Nicolau Macrea (Radu); d-șoara Maria Dima (Caliopi); dl Romul Gombos (Manole); dl Petru Moisin (Manolache); d-șoara Victoria Dănilă (Ioana); dl Ioan Dima (Sava.) După producțiune, dans.

Spital în Brad-Musariu. Societatea de mine dela Brad-Musariu a cerut voe ministrului treburilor din lăuntru a țerii, ca să zidească acolo un spital privat mai ales pentru lucrătorii de bae bolnăviți. Ministrul a dat îngăduința.

Bal în Hunedoara. La 23 Ian. st. n. 1897, se arangiază de cătră curatoratul bisericii gr.-cat. din Hunedoara un bal în favorul bisericii gr.-cat. de acolo.

Bal în Brad. Corpul profesoral dela gim. român din Brad arangează pe ziua de 1/13 Februarie 1897 un bal în hotelul «Central» de acolo, în scop ca din venitul lui să se sporească fondul convictului gimnasial, menit a fi de bun ajutor studenților acestui institut.

Concert în Băița. (com. Hunedoarei). Corul bărb. al bisericii gr.-or. din Băița arangiază un concert-declamatoric Luni în 6/18 Ianuarie 1897 în sala Calmanești, din Băița în favorul fondului corului. Se vor cînta în cor cinci cîntări naționale, ear' dnii Avram Mihuț, jun., N. Igna, Sabin Mihuț, N. Braica și Lazar Gabor vor declama poesii.

Știri politice.

Pertractările între cele două jumătăți ale Impērației noastre, Austria și Ungaria, pentru încheierea unei noue legături pe 10 ani, după știrile cele mai nouă, vor fi în curēnd sfîrșite de cătră comisiile însărcinate cu pregătirea lor, și pe la mijlocul lui Februarie se vor și aduce în dietă planurile pregătite, spre a fi desbătute și primite.

Foile din Pesta dela 6 Ian. spun că e vorbă de o schimbare ce are să se facă în minister. Ministrul treburilor din lăuntru, Perczel Dezső, are de gînd să se retragă din guvern. Pricina ar fi, că Bánffy-Pașa la alegerile de deputat a trecut peste cercul seu de drept de prim-ministru și s'a amestecat foarte mult în cercul ministrului de interne, el dînd îndrumări și porunci, pe care acesta numai avea drept să le deie. Lucrul acesta atîta l-a supărat pe Perczel, că și de deputăție vrea să se lase. Asta ar fi o bună palmă lui Bánffy, ar însemna atîta, că un om care a stat foarte aproape de el, și îl cunoaște bine, scărbit de purtarea căprarului de pan duri, necum într'un guvern cu el, dar' nici macar într'o dietă cu dînsul nu mai vrea să lucreze!

Dela Congregație.

— 4 Ian. n. 1897. —

Lunia trecută s'a ținut în Deva adunarea congregației comitatului nostru. Comitele suprem, br. Szentkeresztzi, a deschis-o cu foarte puține cuvinte, felicitînd pe cei de față pentru venirea la adunare în număr așa însemnat, și spunēnd că-i place cînd membrii congregației arată atîta «interes» pentru lucrurile comitatului. Bine ar fi, dacă așa ar fi, însă venirea alor cam 180 de membri din 450, a fost interesul *de pînă*, că era pus la ordinea zilei alegerea primului vice-notar comitatens în locul celui pensionat.

Interesul unei părți din membrii municipali se arată, durere, numai atunci, cînd este a se da ear' „un os de ros”. Și acum s'a dovedit aceasta pe deplin, pentru-că după alegere, cînd erau să se pertracteze multe treburi însemnate de-ale comitatului *era larga sală aproape deșertă!*

Onorata redacție s'emi deie voe a-i arēta treburile mai de însemnătate, de interes național român, și la a căror desbatere au luat parte mai mulți membri români.

Din cele 71 puncte a fost de interes fundamental nr. 4, prin care guvernul nostru «părintesc», ministrul de culte, cere ca comitatul să facă un împrumut de 180.000 fl pe seama școalelor populare de stat aflătoare pe teritoriul comitatului! Cererea aceasta o face guvernul nescîntit la îndemnul «fiilor» sei ce conduc comitatul, și spune că apoi îl va plăti el, ministrul, pe conta și din bugetul seu propriu. Comitatul să facă numai împrumutul (că bageama ministrul nu mai are crezēmēt, nu mai poate face datorii).

Comitetul permanent primește acest îmbiemēt aflîndu-l de tare inimos și de primit.

Contra acestui lucru, se ridică dl Francisc Hossu Longin, și combate atît îmbiemētul cât și propunerea făcută de comitetul permanent, de a-l primi, arătînd că școalele populare de stat, căte se află pe teritoriul comitatului, sînt tot atâtea așezăminte de maghiarizare a poporului român, care face mai bine de 90% a locuitorilor; că guvernul în toate aceste școale aplică limba de prelegere cea maghiară, deși după însăși legea fundamentală din 1868, limba de propunere ar fi să fie numai cea română, adică a majorității locuitorilor; ministrul ceară dela dietă ajutorul, nu încălce comitatul în datorii. Arată mai încolo cum școalele de stat sînt «puiul mamei», pe cînd școalele confesionale sînt fiii vitregi ai statului și astel sînt și tractate din partea tuturor organelor de stat și administrative, cu tot privilegiul și zi de zi. Școalele de stat fără ajutoare nu pot înainta; ear' cheltuelile ce se fac cu nu răspund acelea deloc roadelor ce aduc. Vorbitorul are teamă că ministrul de culte va lăsa cu timpul această

sarcină în cărua comitatului s'o plătească locuitorii lui; și pentru-că Românii sînt contra școalelor de stat maghiarizatoare.

Drept aceea propune luarea dela ordinea zilei a acestui obiect, cu atât mai virtuos, că Românii din comitat nu sînt aplicați a se maghiarisa, odată cu capul!

Inspectorul de școale, cunoscutul Réthi Lajos, se încearcă a »combate» pe antevorbitor, spunînd că statul atîta este de întărit, încît nu este primejdie că n'ar putea plăti pe rînd împrumutul, și spune cu o răutate și un cinism scandalos, că școalele confesionale sînt spre stricarea poporului, că ele nu lasă a se cultiva poporul de altmîntrelea foarte bun și aplicat spre înaintare! și mai virtuos îl ține în întunec inteligența română! Că nu este lege în Ungaria, care să prescrie că statul să ajutoreze școalele naționalităților: drept aceea susține propunerea comitetului permanent.

Dr. A. Muntean, susține cu dovezi contra-propunerea dlui F. H. Longin și combate pe antevorbitorul Réthi, zicînd că statul este dator a ajutama școalele naționalităților și dacă ministrul de culte stă bun că limba de propunere va fi cea a locuitorilor, este aplicat a vota împrumutul.

Vicarul din Hațeg, N. Nestor susține școalele confesionale și arată, că cu înființarea școalelor de stat, apoi cu băgarea în ele a limbii maghiare, organele respective prea dovedesc silă și tocmai aceasta este în paguba înaintării limbii maghiare; și se lase în bunăvoința fiecăruia, că mai curînd se ajunge la sfîrșit plăcut Maghiarilor, dar' siluirea mai mult strică.

Propunătorul F. H. Longin combate pe Réthi, în mod obiectiv și scurt, recomandîndu-și propunerea sa. Vicișpanul stă bun că plătirea împrumutului o va face ministrul de culte.

Punîndu-se la vot, majoritatea primește propunerea comitetului permanent, pentru a se lua împrumutul de care e vorba.

Acestea din ședința de nainte de amezii. După amezii desbaterile au fost nu mai puțin însemnate și pentru noi Românii. Vom da raport în alt număr.

O „întimpinare“.

Cățiva domni, »membri ai sinodului protopopesc» din tractul Dobrei, ne trimit din Dobra o întimpinare la articolul apărut în nr. trecut 52 al »Revistei Orăștiei». Iau în apărare pe dl administrator protopopesc Avram S. Pecurariu, și tăgăduesc toate cele ce în acel articlu și în alte corespondențe de mai nainte, s'a scris despre dînsul. D-lor susțin »sus și tare» că dl Păcurariu poate reprezenta »cu toată demnitatea» tractul vecin cu eparchiile sufragane. În purtarea dlui administrator dînsii nu află nici un greș. Chiar și în treaba cu alegerile de deputat, s'a purtat foarte corect!

«S'a declarat — zic dînsii despre aceea alegere — și o mai relevăm și noi, ca purtarea dlui administrator a fost întocmai conformă intențiunilor conferențelor naționale (?) împedecînd inteligența de a intra în acțiune pe calea corupțiunii, pentru-ca la timp când partidul național ar dori să dispună de ea în favorul seu, să o poată face nespurgîndu-se cu banii!

„Așadar cea mai corectă purcedere!“...

Cu oameni cari așa încearcă a răstălmăci fapte osîndite de tot Românul bun, natural că nu putem ajunge la înțelegere. A apăra în acest fel pe un om, e mai curînd a-l cufunda însuși!

Ne-am spus părerea în cauza asta. Nu ne abatem dela ea. Faptele le judecăm și noi, nu alta, dar', firește, în altă lumină, în lumina mîndriei naționale și a iubirii de neam, ear' nu a umilirii lui, și în această lumină fapta dlui administrator apare foarte tristă.

Restul întimpinării e și el de prisos. Noi vedem în aceste părți naționalitatea noastră

foarte primejduită și cu turbare atacată: de oameni cari se ne fie de bun ajutor în lupta noastră aceasta de apărare avem lipsă, ear' pe cei-ce la privilegii date, ne lasă cu onoarea națională în baltă, noi nu-i dorim și nu-i recomandăm nimenui. Atât.

NOUTĂȚI

Strămutare. Dl Iuliu Follert, șeful post-al al Orăștiei, a fost strămutat ca șef al postei mari din Sibiu. Este această înaintare o meritată recunoaștere a meritelor dlui Follert în purtarea cu onoare și mult zel al oficiului.

Concert militar în Orăștie. În 17 Ian. n. musica militară a Regimentului de infanterie 82 din Alba-Iulia, va concerta în sala hotelului »Széchenyi» din Orăștie, începînd la orele 7¹/₂ seara. Intrarea 40 cr. de persoană.

Concurs. Magistratul orășenesc al orașului Orăștie, a publicat concurs pentru ocuparea postului de arhivar la magistrat, cu plată anuală deocamdată de 500 fl. Concuranții vor trebui să dovedească cunoștința limbilor germană, română și maghiară. Rugărilor au a le înainta până la 13 Ian. n.

Moarte. Adam Popa, învățacel de tipografie la »Minerva», a răposat la 6 Ian. n. în etate de 15 ani.

„De demult“, un volumaș de 72 pag. cu dragălașe poezii de Artur Stavri, a apărut în »Biblioteca pentru toți» (Nr. 98.) Sînt plăcute toate, dovedind îndeosebi talentul autorului întru a privi în fumiurile depărtări ale trecutului duios și întru a depinge frumoase priveliști din natură. Tipărim în numărul de azi câteva poezioare, de vedere.

Împăratul Germaniei contra duelului. Împăratul Germaniei, a dat de anul nou, o poruncă cătră armată, prin care ia măsuri întru a mărgini prea multele dueluri în armată. Fiecare neînțelegere dintre doi ofițeri se va supune întău unei judecătoria de onoare, care își va da străduința să împace fără luptă, pe împiricîți, și numai când e neapărat de lipsă, vor fi lăsați să dueleze.

Biblioteca școlară. Din Petrila 'ni-se scrie că comitetele școlare a celor două școale confesionale române au hotărît să aranjeze petreceri și teatru, în scopul ca din venitul lor curat să se înființeze bibliotecă școlară. Scopul e frumos; le dorim reușită.

„Paul și Virginia“, roman de Bernardin de Saint-Pierre, tradus în chip măiestru de Dumitru Stăncescu, — este un volum nou în »Biblioteca pentru toți» (Nrii 96 și 97). Romanul »Paul și Virginia» e recunoscut ca o operă admirabilă, și noi îl recomandăm luării aminte a iubitorilor de romane.

O plângere. Din Biținți primim o scrisoare mai lungă în care ni-se spune că la 22 Dec. tr. a fost acolo adunarea reprezentanței comunale pentru a hotărî în cauza cu înființarea cassei de asigurare contra focului, pe care dnii dela comitat ar vrea s'o facă în cărua comitatului, și în care poporul nostru nu are încredere, fiind rîu întocmit tot planul ei. Membri români ai reprezentanței au respins de-a intra și comuna lor Biținți în societate, numai părintele Ioan Botean, a votat pentru intrare! «Tare ne temem, se zice în scrisoare, că dînsul a fost înțeles cu contrarii nostri, căci altfel ce au însemnat cuvintele lui, când întreat de primarul că de ce nu ține cu ceialalți membri rom. a răspuns: «mie 'mi-i tot una; apoi și așa un vot nu ajută nimica... Poporul e tare năcăjit pe dl preot pentru purtarea asta a d-sale.

Amiciție—Distracție. Unii amici ne-au cerut în timpul din urmă, să le facem loc în »Posta redacției» la o vorbă două ce ni-au trimis la adresa cutărui amic ori... amică. Cu numărul de față al »Revistei» le-am deschis o rubrică deosebită, prin care pot să-și trimiță o vorbă discretă, să facă cuiu a amintire, o surprindere nevinovată, fără să și știe poate dela cine vine. Noi vom păstra secret asupra numelor celor-ce scriu în această rubrică.

Literatură.

Cercetări literare-istorice. I. Psaltirea diaconului Coresi, tipărită la 1570 în Brașov. II. Rolul diacilor din Moldova în cultura Românilor din Transilvania, în secolul al XVII-lea. De Vasile Mangra, profesor seminarial în Arad, București. Institutul de arte grafice, Carol Göbl 1896.

Asupra acestei broșuri ziarul »Liga Română» dela 1/13 Dec. 1896 face o recenziune mai lungă din care extragem următoarele: »Eată o cărticică, care produce un particular amestec de bucurie și de regret.

Cum nu te-ai bucura, când o publicație relativă la astfel de subiecte, ne vine de peste munți, unde sînt rare lucrările științifice de valoare, unde pare-că s'a acreditat în mod serios și regretabil ideea, că în mișcarea literară Transilvania trebuie să rămână pe veci un modest trabant al României, unde modestia literară abia din când în când este întreruptă de câte o publicație mai conștientă și mai pretențioasă.

Și cum nu ai simți un îndreptățit regret, când vezi că această modestie ar putea fi lăpedată, ca în cazul de față al publicației dlui V. Mangra, care ar fi putut face din ea din chiar numai o parte a ei, o publicație mult mai mare și care totuși s'a mulțumit a face relativ la întâiul seu subiect un studiu de opt pagini, ear' relativ la al doilea subiect altul de 18 pagini.

Materialul nu 'i-ar fi lipsit pentru o publicație mai mare. În descoperirea sa ar fi găsit tot ce-i era de lipsă pentru-ca din acele părți, în care a lucrat Cipariu, să ne trimită o veste, care să amintească de asemenea tendențe și fapte ca ale vechiului magistru dela Blaj...

Obiecțiile noastre sînt mai puțin entusiaste, de cât ale norocosului descoperitor al Psaltirei dela 1570. Totuși incontestabil rămâne faptul că și prin lucrarea sa a doua dl Mangra a adaus un material de preț pentru cunoașterea raporturilor culturale-literare între Românii transilvăneni și moldoveni. Alte cercetări pot să-și mai adauge încă.

Inregistrînd, ca simpli cronicari literare rezultatele dlui V. Mangra, dorim ca dînsul să ne ofere bucuria de-a ne ocupa cât mai des de lucrările sale literare, de explorațiile sale, pe care situația sa 'i-le ușurează într'un chip satisfăcător.

REGULAMENTE COMITATENSE

Regulamentul despre edificări
în comunele mari și mici din comitatul Hunedoarei.

Partea I.

Regule generale despre zidire.

Cap I.

Despre străzi și piațe.

§. 1. Ori-ce fel de schimbări de stradă și piațe (locuri largi, deschise), se pot face numai cu îngăduință dela »autorități» (mai mari).

§. 2. Ulicioare închise la un capăt (să fac pe aiurea pentru trebuința caselor învecinate), pot fi deschise, unde e trebuință, și prin rescumpărare (expropriare).

§. 3. Plîntarea (sădirea cu pomi ori arbori) a străzilor și piațelor, cu deosebită privire la cultivarea duzilor, formează dreptul și datorința autorităților comunale.

§. 4. Când se deschid strade (uliți) noue, ele au a se face, întru cât se poate, drepte, și anume: dacă nu-s mai lungi de 100 metri, trebuie să fie cel puțin de 16 metri largi, ear' de-s mai lungi de atîta și mai umbrate, să fie de 24 metri de largi.

§. 5. În scopul regulării ulițelor și piețelor în comune mai mari și închise, cu abaterea comunelor de munte, reprezentanța comunală are să statorească liniile de îndreptare, făcînd să se împlinescă principiile din §. 4, ținînd însă seamă și de împrejurările locale. Aceste linii (planuri) au se fie desemnate în mapele de catastru ale comunei sau altele ce-i stau la îndemână, ori, după trebuință, să se facă mape noue, anume. Mapele de regulare astfel întregite ori pregătite de nou, sînt a se ina-

inta la fisolgăbirul cercului spre întărire, în vreme de doi ani dela intrarea în vîieță a acestui regulament. Fisolgăbirul va întări apoi din oficiu acele mape, ori pe temeiul raportului făcut de specialistul ce e a se lua și trimite în tața locului, pe cheltuiala comunei.

Peste linia de regulare, nimenea nu are drept a zidi!

§. 6. La zidiri din nou, sau la reparări cari ating și măsura din afară a zidirii, locul ce prin regulare ori zidire, potrivit liniilor de zidire statorite, e a se alătura cătră cel al edificătorului, e dator acesta a-l cumpăra cu un preț potrivit, ear' locul ce are să fie rupt și alipit la stradă, (căzînd zidirea mai în lăuntru) are să-l rescumpere comuna.

Prețul de rescumpărare e a se statorii prin bunăînvoială. Dacă însă nu s'ar putea ajunge la înțelegere, să va purcede potrivit prescrișelor din articlu de lege 40 din 1888.

(Va urma).

FEL DE FEL

Nenorocire. În fabrica de vagoane »Ganz» din Pesta, s'a întemplat la 6 Ian. o mare nenorocire. Tocmai probau puterea unui nou căzan («bivolul» dela tren, în care se ferbe apa), când de odată puterea aburului produs în el prin ferbere, fiind mai mare ca puterea de împotrivire a părților căzanului, acesta a plesnit cu o detunătură groaznică, omorînd pe mai mulți lucrători țerani din apropierea sa și rănind greu pe și mai mulți. Numai o întemplare a norocului a fost că nu s'a dărîmat întreagă clădirea!

Judele: D-ta ești pîrit pentru-că ai strîns în brațe pe întunec pe femeea aceasta. Ce poți da la protocol spre ușurarea d-tale.

Acusatul (uitîndu-se amar la femeea ce-l pîrise și care era urîtă de tot): Nimic. La lumina zilei vîd și eu, că așa ceva nu mi-se poate ierta...

AMICIȚIE AMOR DISTRAȚIE

Lui Nemo. Ești atît de distras și cu mintea mereu la interesanta necunoscută din nemărginitul și negurosul oraș de peste mări, că o să scapi de tot bunul privilegiiu de a avea căteva ore de reală ferice, ce te urmărește de aproape...

Lui Gr... Ferice de cel-ce are stări sufletești cum tu ai acum. Te pismuesc. Dar' numai până ești în starea de dulce halucinație în care ești. Când va începe să se destrame țesătura de paingin ce-ți copere ochii făcîndu-te fericit, atunci să nu-mi spui cum te afli. Nu-mi pot închipui ceva mai dureros, ca a trece din astfel de stări plutitoare în visuri, la trezvie...

Ochi frumoși... Tai, tai, Bubi... Ochi urți.

POSTA REDACȚIEI.

Dlui I. V. I. în P. Scuză că nu 'ți-s'a răspuns. Cartea n'aveam de unde 'ți-o trimite, și ocupați peste măsură în săptămîniile acestea, n'am avut răgaz de scris epistole deloc.

Dlui M. în V. Din lipsă de spațiu a rămas și din acest număr. În cel viitor nădăjdum s'o vezi tipărită.

Dlui Al. VI. în B. Același răspuns. Dlui St. în B. La teatru în Hunedoara, Sămbăta viitoare, ne întălnim. Vom ispravi acolo.

D-sale L. E. în »Suspiniul» e o încercare încă neisbutită pentru a fi tipărită.

Dlui R. Cr. inv. în R. Trimite 25 cr. (în timbre postale) și-ți trimitem tabloul

Pentru redacție responsabil: Ioachim Muntean.

CALINDARUL SĂPTĂMĂNEI

Zilele	Călindarul vechiu	Călindarul nou
	Dum. a 29-a d. Ros., gl. 4, sft. 7.	
Dum.	29 Pruncii ucii de Iröd	10 Pavel past.
Luni	30 S. Muc. Anisia	11 Higin
Marți	31 Cuv. Melania	12 Ernest
Merc.	1 (†) Tăier imp. și st. V.	13 Ilariu
Jni	2 Silvestru	14 Felix
Vineri	3 Prof. Malachia	15 Maurus
Sămb.	4 Sob. 70 Apostoli	16 Marcelin

Dr. August Drăghici

medic 163 2-5

ordinează, în Deva, zilnic între orele 2—3 d. a. în casele dlui Alexandru Moldovan, în piață.

164 2—3

Convocare.

Subscriitorii acțiilor *institului de credit și de economii „ZLAGNEANA”* societate pe acții în Zlatna se invită prin aceasta, în virtutea §-lui 154 al legii comerciale, la **adunarea generală constituantă** care se va ține în **Zlatna Sâmbătă la 27 Martie st. n. 1897** înainte de amezi la 10 ore, în localul școlii gr.-or.

OBIECTELE:

1. Raportul fondatorilor.
 2. Constatarea subscrierii capitalului social.
 3. Stabilirea statutelor societății.
 4. Constituirea societății cu capital social 100.000 coroane (50.000 fl. v. a.)
 5. Alegerea comitetului de supraveghiere.
 6. Absolvarea fondatorilor de responsabilitatea normată în § 152 al legii com.
- În sensul §-lui 155 al legii comerciale, fiecare acție subscrisă dă un vot, mai mult de 10 voturi însă nime nu poate exercita, ear' subscriitorii pot participa la adunare sau în persoană sau prin plenipotentați.

Din *ședința fondatorilor societății pe acții „ZLAGNEANA”, ținută la Zlatna la 12 Decembrie 1896.*

George Vișia
președinte.

Emanuel Beșa
notar.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții: **fl. 300.000.** Fond de rezervă **fl. 100.000.**
Depuneri **fl. 1.000.000.** Circulația anuală **fl. 15.000.000.**

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește **5%** interese fără privire la termenul de abdicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la **fl. 1000** se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comandai.

165 1—

Direcțiunea institutului.

Țesetorie de casă!

Subscrisul aduc la cunoștința publică, că am deschis în Orăștie o țesetorie de casă,

sub conducerea unui măiestru specialist în ale țesutului. Țesetoria e provăzută cu mai multe **rezboaie de mână și mașini**, și pregătește tot soiul de țesături de casă, precum: perdele, pânzături, de tot felul, ștergare etc. lucrute din materialul cel mai bun, solid și ieftin.

La dorință primesc a țese ori-ce fel de țesetură din materialul de țesut dat de însuși comandatorul, pe lângă prețuri convenabile, și după mostre.

În sfârșit recomand *prăvălia* mea bine asortată cu **stofe de haine pentru dame și bărbați**; **albituri** și pânzării de albituri, apoi articli de modă: *pălării* de dame și domni, *umbrele*, *ghete* etc.

158 2—6

F. F. Widmann,
comerciant, Orăștie (Szászváros).

„FAGETANA“,

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII SOCIETATE PE ACȚIUNI

în Facset (Banat)

acoardă după depuneri spre fructificare de ori-ce sumă

6% interese

la an, solvind institutul contribuțiunea după interesele capitalisate și ridicate.

Depuneri și ridicări se pot efectui și prin postă.

128 13—16

Direcțiunea.

Haine de călușeri!

Subscrisul negustor din Orăștie am onoarea a recomanda depositul meu de **Haine de călușeri**, pe cari le vând, le dau în folosință, ori, la cerere le fac anume!

Atrag totodată binevoitoarea luare aminte asupra *prăvăliei* mele bogat provăzută cu tot felul de *marfă de manufactură* pentru trebuințele de casă, adusă proaspătă din atelierele cele mai bune:

Flanele, calitățile cele mai bune; **Cârpe de pěr** fine și trainice; **Cârpe de lână moale** (de Harras); **Pânză** de tot soiul și tare; **Bumbac de bătut** și **Ată de urzit**, aduse din cele mai bune fabrice; **Arniciuri de cusut și de urzit**, în toate fețele; **Ciorapi**; **Brêuri**; **Șerpare** cusute cu flori și fir; etc.

148 6—12

Ion Lăzăroi,
negustor în Orăștie (Szászváros)

Fondat 1885.
„ARDELEANA“
Fondat 1885.

institut de credit și de economii, societate pe acții.

Reședința societății: Orăștie (Szászváros).

Birourile societății se află în casele proprii (Piața-mare Nr. 2 și 4).

Fonduri proprii ale societății: 681.235 cor.

Institutul primește:

DEPUNERI SPRE FRUCTIFICARE

sub următoarele condiții:

- depuneri cu anunț de 30 zile, cu **5%**;
- depuneri cu anunț de 90 zile, cu **5½%**;
- depuneri făcute de *biserici, școale, corporațiuni culturale*, ori cu scop de *binefacere*, cu **6%**.

Permițând starea casei, depuneri până la 1000 coroane se re-plătesc îndată și fără anunțare.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulametul special pentru depuneri, la cerere se trimite gratuit.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se solvesc fără întârziere.

166 1—

Direcțiunea.

Beuturi curate!

Subscrisul îmi iau voe a atrage luarea aminte a onor-tului public asupra *depositului meu de beuturi*, și anume:

Vin, *vechiu și nou*, de cea mai bună calitate, producție din viile din jur, absolut nefalsificat! precum și

Rachiu, curat de prune, de calitate aleasă!

👉 Prețuri moderate! 👈

Orăștie, Decemvrie 1896.

159 2—6

Ioan Andreescu.